

Abstrakt

Východiska: Užívání psychoaktivních léků (PAL) v populaci ČR není dostatečně zmapováno.

Cíle: (i) Prozkoumat prevalenci užívání PAL; (ii) odhadnout rozsah *doctor shoppingu* (DS); (iii) objasnit souvislost mezi opakovaným užíváním PAL, DS a následnou adiktologickou péčí.

Design a setting: Farmakoepidemiologická studie vycházející z dat o preskripci a vykázaných adiktologických výkonech Zaměstnanecké pojišťovny Škoda (ZPŠ) za období 2012–2021.

Výzkumný soubor: Pojištěnci ZPŠ (n = 146 177; muži n = 71 013; ženy n = 75 164) reprezentováni přibližně 340 000 zdravotními záznamy.

Metody: Pro identifikaci DS byly analyzovány překryvy v preskripci od více poskytovatelů zdravotních služeb. Vztah mezi opakovaným užíváním PAL a adiktologickou péčí byl zjišťován analýzou lékové historie pojištěnců, u kterých došlo k některému z adiktologických výkonů.

Výsledky: Více než polovina pojištěnců užívajících opioidní analgetika užívala ve stejném roce i léky ze skupiny anxiolytik. Nejvyšší podíl pojištěnců s identifikovaným DS byl mezi uživateli stimulantů (3,37 %). U opioidních analgetik a benzodiazepinů byly tyto poměry podobné (OA 2,25 %; BZD 2,37 %). Počet duplicitních preskripcí na jednoho *doctor shoppera* byl nejvyšší u benzodiazepinů (5,65). Signifikantní vztah mezi užíváním PAL a adiktologickou péčí byl nalezen pouze u stimulantů (OR = 7,77; 95% CI 3,15–19,4), antidepresiv (OR = 3,14; 95% CI 2,12–4,66) a antipsychotik (OR = 5,99; 95% CI 3,91–9,17).

Závěr: Tato studie přináší nové poznatky o užívání psychoaktivních léků a *doctor shoppingu* v ČR. Zjištění lze využít v klinické praxi a v rozhodování o zdravotní péči. Další výzkum založený na datech o preskripci je zcela žádoucí.